

**การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
ในจังหวัดนครนายก**
**People's Participation Affecting Local Development
In Nakhon Nayok Province**

ธนิศร ยืนยง
มหาวิทยาลัยปทุมธานี

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก มีประชากร ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย อำเภอเมืองนครนายก อำเภอบ้านนา อำเภอองครักษ์ อำเภอปากพลี จำนวน 264,162 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 399 คน โดยทำการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Tora Yamane , 1973) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2) การพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครนายก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาและส่งเสริมความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้สังคมมีความสุข อยู่ในระดับมาก การส่งเสริมการบริการทางการแพทย์ ศูนย์สุขภาพแบบองค์รวม อยู่ในระดับมาก และการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สินค้า บริการ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาท้องถิ่น ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับผลประโยชน์ ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 84.40

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม , การพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were to study people's participation affecting local development in Nakorn Nayok province. The population consisted of 2 6 4 , 1 6 2 people who lived in Muang district, Banna district, Ongkarak district and Pakplee district and the sample group was 399 people by Taro Yamane's method. The instrument used for data collection was a questionnaire and interview by SPSS program. Statistical analysis used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product correlation coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results have shown that;

1. People's participation affecting local development in Nakorn Nayok province, as a whole was at the high level. ; ranking in descending order of mean: benefit of participation aspect was at the high level, implementation of

participation was at the high level, evaluation participation was at the moderate level and making decision of participation aspect was at the moderate orderly.

2. Local development of people in Nakorn Nayok province, as a whole was at the high level. ; ranking in descending order of mean: environment and natural resources conservation was at the high level , enhancing community potential and promoting knowledge and workplace skills in the social with the happiness were at the high level. Medical service promoting, holistic health center was at the high level and tourism route development, tourist attraction, facilitates, products and service were at the moderate level orderly.

3. People's participation had the relationship with local development at the high level with 0.01 level of significance. By people's participation on benefit affecting local development was the first level at 84.40 %.

Keywords: Participation, Local development

บทนำ

การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตมนุษย์บนโลกใบนี้ เพราะมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคมต่างพึ่งพาอาศัยกันและต่างต้องมีบทบาทภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามวาระโอกาสที่มาถึง บทบาทหน้าที่ที่ได้รับจากการยอมรับบทบาทที่สร้างขึ้นด้วยตนเองเช่นการรับหน้าที่เป็นพ่อแม่ เป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำหมู่บ้าน ประชาชนในหมู่บ้าน ความสำคัญของบทบาทหน้าที่การงานต้องมีกฎระเบียบและองค์การที่มั่นคงคอยช่วยรับนโยบายให้สอดคล้องกับกฎหมายของบ้านเมือง แต่ทั้งนี้การมีส่วนร่วมนั้น รวมถึงการร่วมด้วยช่วยกันในด้านความคิดเห็นการบริหารจัดการ ตลอดจนการเสียสละเวลาอาคารสถานที่ปัจจัยอื่นๆ ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อบรรลุเป้าหมาย

การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นถือเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับในนานาอารยประเทศจนมีความสำคัญและเป็นเรื่องจำเป็นในการปกครองประเทศของโลกประชาธิปไตย ปัจจุบันประเทศไทยของเราได้ให้ความสนใจต่อหลักการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา

ประเทศในแต่ละด้าน ทั้งด้านการเมืองสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เพื่อเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดตามหลักการธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยที่ภาครัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำงาน และร่วมรับผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วม ไปจนกระทั่งถึงร่วมตรวจสอบ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่าย

ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนกำลังเป็นกระแสที่ได้รับความนิยมจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน ที่ผ่านมาพบว่า อุปสรรคและปัญหาของการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ประชาชนขาดความสนใจหรือขาดการมีส่วนร่วม รัฐบาลจึงมีแนวนโยบายที่เป็นปัจจัยที่เป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนในลักษณะ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงเป้าหมาย เกิดความชอบธรรมอันนำมาซึ่งประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังถือได้ว่า เป็นการเริ่มต้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนที่สำคัญอีกด้วย

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม ได้กล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ได้แก่ การร่วมในการวางแผน คือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดแนวทาง ดำเนินการ ติดตามประเมินผลและตัดสินใจ การร่วมในการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากร และการประสานความร่วมมือ การร่วมในการใช้ประโยชน์ คือ การนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การได้รับประโยชน์ คือ การแจกจ่ายผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาอย่างยุติธรรม และการร่วมในการประเมินผลเพื่อประชาชนในชุมชนจะได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อร่วมกันดำเนินการหาทางแก้ไขต่อไป

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก โดยการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นของตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครนายก ซึ่งประกอบด้วย อำเภอเมืองนครนายก อำเภอบ้านนา อำเภอองครักษ์ อำเภอปากพลี จำนวน 264,162 คน (กรมการปกครอง , 2559)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 399 คน โดยทำการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Tora Yamane , 1973)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทางทฤษฎี แนวคิดจากผลงานวิจัย ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสูงสุดอันแสดงให้เห็นถึงตัวแนวความคิด ทฤษฎี เพื่อการเลือกสรรตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก มาใช้เป็นเกณฑ์ในการชี้วัดได้อย่างถูกต้อง
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครนายก โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 399 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก โดยมีเนื้อหาในการสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สินค้า บริการ 2) ด้านส่งเสริมการบริการทางการแพทย์ ศูนย์สุขภาพแบบองค์รวม 3) ด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) ด้านเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาและส่งเสริมความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ

หลังจากปรับตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งได้เท่ากับ 0.87 แล้วจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจริงอีกครั้ง จำนวน 399 คน

แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วน (Rating Scale) จะเป็นข้อความที่ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยจำแนกออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

		เชิงบวก	เชิงลบ
มีการพัฒนามากที่สุด	ใช้คะแนนเท่ากับ	5	1
มีการพัฒนามาก	ใช้คะแนนเท่ากับ	4	2
มีการพัฒนาปานกลาง	ใช้คะแนนเท่ากับ	3	3
มีการพัฒนาน้อย	ใช้คะแนนเท่ากับ	2	4
มีการพัฒนาน้อยที่สุด	ใช้คะแนนเท่ากับ	1	5

กำหนดหลักเกณฑ์วัดคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและความหมายจากแบบสอบถามที่วัดได้ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.61-3.34	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ และคัดเลือกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้
2. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS)
3. คำนวณหาค่าสถิติและทดสอบกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive) ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ได้บันทึกไว้
2. ในระหว่างการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยนั้น ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วมและมีอารมณ์ร่วมในการพูดคุย
3. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ภายใต้กรอบแนวคิด คำถามการวิจัยและทฤษฎีที่นำมาอ้างอิง โดยการวิเคราะห์ต้องมีความเป็นกลางปราศจากอคติ ไม่มีการคาดเดาในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม โดยพิจารณาจากปัจจัยตัวแปรอิสระ และน้ำหนักของแต่ละตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยใช้สมการพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRA)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก” ผลการวิจัย พบว่า

ผลการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 399 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 257 คน คิดเป็นร้อยละ 64.41 มีอายุอยู่ระหว่าง 40 - 49 ปี จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.12 ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.31 อาชีพค้าขาย จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.82 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ 6 - 10 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.31

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายก

การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

การพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครนายก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาและส่งเสริมความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพให้สังคมมีความสุข อยู่ในระดับมาก ด้านส่งเสริมการบริการทางการแพทย์ ศูนย์สุขภาพแบบองค์รวม อยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สินค้า บริการ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ผู้วิจัยมีประเด็นที่ต้องนำมาอภิปรายผล ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในจังหวัดนครนายก อยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะประชาชนในจังหวัดนครนายกมีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของ

ทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมโครงการพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนได้เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น และกล่าวได้ว่า ประชาชนนั้น คือ กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ฉะนั้น การที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจบางประการในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดขึ้นนั้นย่อมเป็นสิ่งพึงประสงค์เพื่อให้การปฏิบัติงานหรือการพัฒนาท้องถิ่นนั้นตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นให้ได้มากที่สุด โดยสอดคล้องกับงานวิจัย (สมคิด ศรีสิงค์, 2557) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก กล่าวว่า ปัจจัยความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นประเด็นที่ประชาชนส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่า เป็นสิ่งที่สำคัญที่สามารถชักนำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนากิจกรรมของชุมชนได้มากขึ้น เพราะเป็นเจ้าของท้องถิ่นร่วมกัน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชน ในจังหวัดนครนายก อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะประชาชนมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำกิจกรรม โครงการต่างๆ ที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นได้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัย (พรทิพย์ ทับแว่ว, 2554) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ระดับการศึกษา และอาชีพ ทั้งนี้จึงสอดคล้องกับผลการศึกษาจากงานวิจัยชิ้นนี้ ด้านปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ระดับการศึกษา และอาชีพ เช่นเดียวกัน เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.12 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 22.31 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 29.82 จึงอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชนในจังหวัดนครนายก อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการพัฒนาต่างๆ

ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เช่น โครงการสวนสมุนไพร โครงการประปาหมู่บ้าน หมายถึง กิจกรรมการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นประชาชนนั้นได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการได้รับผลประโยชน์จากการจัดกิจกรรมนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็น โครงการสวนสมุนไพร โครงการประปาหมู่บ้าน ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยสอดคล้องกับงานวิจัย (จารุณี พันธุ์เสงี่ยม, 2550) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิกชุมชนร่วมจิตใจ จังหวัดกระบี่ ผลจากการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปานกลาง มีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย (ปวีณา วีรยางกูร, 2554) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลจากการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นตัวชี้วัดแสดงให้เห็นถึงระดับของการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านงานวิจัย (ปวีณา วีรยางกูร, 2554)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชนในจังหวัดนครนายก อยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล อีกทั้งประชาชนได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นผลย้อนกลับต่อการดำเนินการโครงการต่างๆ ที่หน่วยงานของภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำขึ้น เนื่องจากกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นเกี่ยวข้องและเป็นการบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนประชาชนจึงควรเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล สอดคล้องกับงาน (จริญญา จันทร์ทรง, 2555) งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 346 คนผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานีพบว่าโดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สินค้า บริการ อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการตลาด และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวก และผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัย (ณัฐพร ดอกบุญนาค, 2556) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวกรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวนั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการจัดการด้านสถานที่ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านวางแผน การประชุมนโยบาย หรือแสดงความเห็นต่าง ๆ ด้านของสิ่งอำนวยความสะดวกนั้น ชุมชนจะมีส่วนแค่การแสดงความคิดเห็นว่าดีหรือไม่ ต้องการหรือไม่ต้องการ แต่ไม่ได้เข้ามาส่วนในการวางแผนคิดนโยบาย หรือการจัดการมากแต่อย่างใด และด้านบุคลากร ประชาชนหรือคนในชุมชนนั้น มีส่วนร่วมมาก แต่ในส่วนของการจัดการด้านกฎเกณฑ์ทางการท่องเที่ยวในตลาดร้อยปีสามชุกนั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมลดลง หากเทียบกับด้านอื่น ๆ เนื่องจากปัจจุบันกฎเกณฑ์ต่าง ๆ คือ กฎที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา ไม่ได้มีการวางกฎเกณฑ์ที่ตายตัว สอดคล้องกับงานวิจัย (อุทัยวรรณ ลิ้มขยาพร, 2551)ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ที่มีผลกระทบต่อนตนเองหรือชุมชน ส่วนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ได้กล่าวไว้ ว่า การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น สิ่งสำคัญที่จำเป็นคือ การให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ ชุมชนในการดูแลรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการเพิ่มทักษะในการจัดการและการ ประสานงาน ท้ายที่สุดชุมชนจะสามารถบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ มีการรักษาระบบนิเวศที่ยั่งยืน สังคมพัฒนาอย่างเหมาะสม มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยการพัฒนาของชุมชนเอง

การส่งเสริมการบริการทางการแพทย์ ศูนย์สุขภาพแบบองค์รวม อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการแพทย์และศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีสุขภาพที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัย (พิรพัฒน์ แก้วกัญญา, 2558) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิผลในการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพในการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยด้วนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การมีส่วนร่วมในการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยด้วนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) แนวทางการให้บริการคือควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนนั้น ได้ทราบถึง บทบาทตนเองในกระบวนการมีส่วนร่วมต่างๆ และควรจัดให้มีแผนดำเนินงานที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ของการบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างแท้จริง โดยการจัดทำแผน นำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและจัดเวทีหมู่บ้านผ่านการประชุมหรือเวทีประชาคม ตั้งตัวแทนในการประสานแผนกับหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัย (เจษฎา ไชยทน, 2550) ได้ศึกษาวิจัย การบริหารจัดการบริการสาธารณะ ในพื้นที่การเกษตรลุ่มแม่น้ำอิงขององค์การบริหารส่วนตำบลครึ่งและองค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครึ่งและองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยซ้อและประชาชนที่เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรลุ่มแม่น้ำอิงรัศมี 5 กิโลเมตร สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบบันทึกข้อมูลผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการบริการสาธารณะในพื้นที่การเกษตรลุ่มแม่น้ำอิงขององค์การบริหารส่วนตำบลครึ่งและองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยซ้อในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะ ด้านการก่อสร้างและพัฒนาถนนเข้าสู่พื้นที่การเกษตร ความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนผู้เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรลุ่มแม่น้ำอิงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการจัดสร้างปรับปรุงถนนเข้าสู่พื้นที่การเกษตรความต้องการด้านการส่งเสริมอาชีพ ของประชาชนผู้เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรลุ่มแม่น้ำอิงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพทางการเกษตรและด้านการแสวงหา แนวทางใหม่ๆ เกี่ยวกับวิธีการทางการแพทย์และสำหรับความ

ต้องการด้านการบรรเทาสาธารณภัยของประชาชนผู้เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรลุ่มแม่น้ำอิงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการเข้าไปปรับทราบปัญหาให้ทันทั่วทั้งเมื่อเกษตรกรประสบกับภัยธรรมชาติและด้านการสนับสนุนพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของตลาดเพื่อบรรเทาจากการประสบภัยธรรมชาติ

การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนด้านการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สอดคล้องกับงานวิจัย (สรายุทธ คานและคณะ, 2560) ได้ศึกษา รูปแบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน กรณีศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน กรณีศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) หลักการและแนวคิด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ 3) ขั้นตอนในการดำเนินการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยองค์ประกอบที่ 1) หลักการและแนวคิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน อยู่บนพื้นฐานของแนวคิดและทฤษฎีด้านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและวิทยาการด้านสิ่งแวดล้อมที่ผสมผสานเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ภูมิปัญญาและสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม และการสงวนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่หายาก สำหรับองค์ประกอบที่ 2) วัตถุประสงค์ เพื่อให้เป็นกระบวนการในการดำเนินงานให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และองค์ประกอบที่ 3) ขั้นตอนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักร่วมกันในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืน (ระยะก่อเกิด) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการอนุรักษ์ ด้วยทักษะกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชิงปฏิบัติ เพื่อปรับปรุง/แก้ไขทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม/เปลี่ยนแปลงไป (ระยะพัฒนา) ขั้นตอนที่ 3 การควบคุมและการเผยแพร่กิจกรรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้ยั่งยืน (ระยะขยายผล)

การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาและส่งเสริมความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ให้สังคมมีความสงบสุข อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้คนทุกกลุ่มทุกวัยมีองค์ความรู้ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัย (สมบูรณ์ ธรรมลงกา, 2556) ได้ศึกษา รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงรายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบททางด้านสังคม การเมือง วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของชุมชนที่เข้มแข็ง 2) ศึกษาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน 4) พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน 5) จัดทำกลยุทธ์การนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ โดยในเชิงคุณภาพผู้วิจัยเก็บข้อมูล โดยใช้ การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิและปราชญ์ชาวบ้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุป และการจำแนกประเภทของข้อมูล ในเชิงปริมาณผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ในบริบททางด้านสังคมของชุมชนที่เข้มแข็งในจังหวัดเชียงราย เป็นสังคมแบบเครือญาติมี โครงสร้างทางสังคมเป็นทั้งแนวราบและแนวตั้ง ทางด้านการเมือง มีการกระจายอำนาจแบ่งการปกครองชุมชนเป็นหมวดหรือคุ้มชุมชนต่างๆ ทางด้านวัฒนธรรมชุมชน มีวัฒนธรรม ประเพณีความเชื่อ และพิธีกรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และทางด้านเศรษฐกิจมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นต้นทุนในการผลิต มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตการจำหน่ายผลผลิตเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการเสริมสร้างความ เข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดเชียงราย มีอาทิเช่นภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านผู้นำชุมชน การเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน มีปัจจัยสำคัญ คือ กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนระบบเครือข่ายระบบความสัมพันธ์ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานได้ใช้ปัจจัยต่างๆเหล่านี้มากำหนดรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ส่วนกลยุทธ์การนำ

รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน ได้แก่ กลยุทธ์การบริหารจัดการชุมชน กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชน กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ กลยุทธ์การสร้างเครือข่าย และกลยุทธ์สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด สอดคล้องกับ (สถาบันเพื่อความเข้มแข็งให้ชุมชน, 2552) ได้สรุปกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไว้ คือ มีการเตรียมคนหรือการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอันเป็นหัวใจที่สำคัญต่อการพัฒนา ในทุก ๆ ด้าน มีการวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาทางเลือกและดำเนินกิจกรรมตามทางเลือกที่กำหนด มีการประเมินผล ของกิจกรรมพัฒนาโดยชุมชน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพคนในชุมชน และพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

สรุป

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายกนั้น มีความสัมพันธ์กันจึงเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและสามารถนำไปเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ควรนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและพัฒนาท้องถิ่น เช่น การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สินค้าบริการ เพื่อความพร้อมรองรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

Tora Yamane . (1973). *Statistic: An introductory analysis (3rded.)*. New York: Harper and Row.

กรมการปกครอง . (2559). *ข้อมูลจากระบบสถิติทางการทะเบียน*.

จริญญา จันทรทรง. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐ

- ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จารุณี พันธุ์เสียม. (2550). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิกชุมชนร่วมจิตร่วมใจ จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์ : คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจษฎา ไชยทน. (2550). *การบริหารจัดการบริการสาธารณะ ในพื้นที่การเกษตรลุ่มแม่น้ำอิง ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีและองค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ณัฐพร ดอกบุญนาค. (2556). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวกรณีศึกษา ชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี*. จังหวัดสุพรรณบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ปวีณา วีรยางกูร. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรทิพย์ ทับแว่ว. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พีรพัฒน์ แก้วกัญญา. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิผลในการให้บริการ โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม*. รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สถาบันเพื่อความเข้มแข็งให้ชุมชน. (2552). *กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน*. จังหวัดพิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร .
- สมคิด ศรีสิงค์. (2557). *ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก*. จังหวัดพิษณุโลก: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.

- สมบุญ ธรรมลงกา. (2556). รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย. ปรินญาดุษณ์บัณฑิต : สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สรายุทธ คานและคณะ. (2560). รูปแบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน กรณีศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น. เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- อุทัยวรรณ ลิ้มปชยาพร. (2551). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวศึกษาเฉพาะกรณีปีงบอร์เพ็ด จังหวัดนครสวรรค์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.